

Řeč a jazyk / Jazyk jako krajina

Po návratu do Písku jsem našel v mokrých Literárkách (do schránky na brance nám při dešti zatéká – snad už to jednou dáme do pořádku, jenže to budou muset být restaurována celá vrátka, a kdo ví, zda nebudou muset být vůbec nová) Vaculíkův (i Patočkův) text o cestě do Polska (Řeč pospolitá, in: Literární noviny 50, 6.12.2000, str. 4.). A tam docela pozoruhodnou větu: „Vyšší krajinou každé země je její jazyk.“

Potěšilo mne, že alespoň na tomto místě napověděl Vaculíkovi jeho jazykový cit, že mluví o „jazyku“ a nikoliv o „řeči“. Přirovnání jazyka ke krajině (třeba krajině ducha nebo kultury apod.) je neobyčejně trefné: krajina – tak jako i jazyk – musí nést stopy péče těch, kdo ji obývají. V pralese se nedá lidsky žít, a stejné to je s pouští (nebo jen stepí): vždycky tam je zapotřebí nějaký kus lesa vymýtit a pak tam něco postavit, něco zasadit nebo zasít, zkrátka se o to starat jako dobrý hospodář; podobně nějak kus pouště zavodnit, založit oázu, pak ji rozšiřovat atd. Naproti tomu „řeč“ je jakási „vyšší krajina“ jazyka resp. mnoha jazyků. Je to „svět“, v kterém se jazyky mohou zrodit, růst, být pěstovány, a někdy zanedbávány a tak i hynout.

(Písek, 001209-1.)